

Száz esztendő visszhangja.

725.14
1933

Irja:

Rexa Dezső

Forrás:

Képes Kronika
Budapest 1933 VII. 30

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

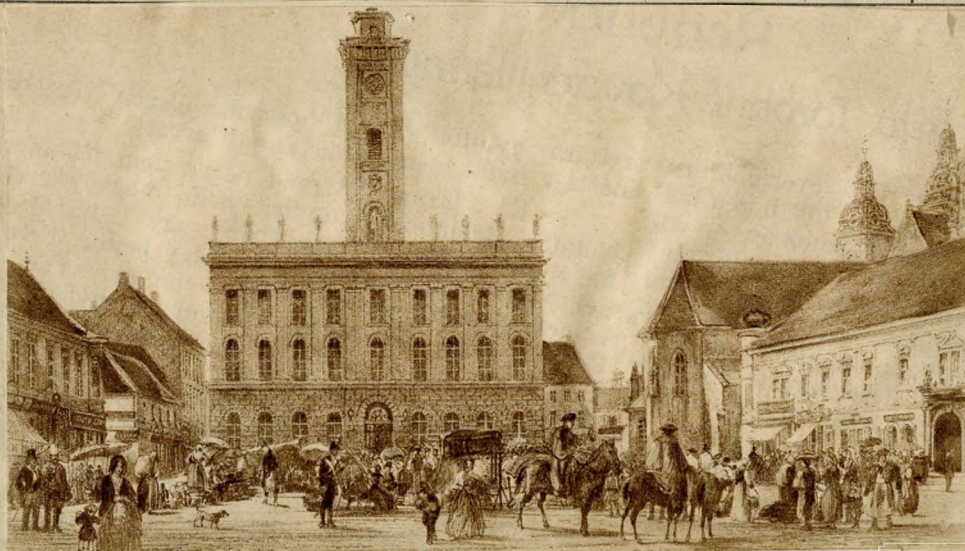
Helyszám:

A városháza Pesten régen
(balra) és ma (lent).

VIII.

A régi
városháza
Pesten

XX. cs. 23. sz.

Volt köztük olyan, amely még Mátyás királyt is láthatta. Magas, meredek teteje, szürke, könyöknyi kis ablakú fala, ódon íves kapuja sok vihart látott és annyi ostromból menekült szerencsésen.

1896/50

A baloldali házsor az akkori város képét mutatja. Ilyen ház összevisszaságból állott akkor Pest városa. Kisebb-nagyobb ház egymás mellett, szűk kapukkal, melyek magas küszöbkövekről fordultak be, amikor a hauszmeister kinyitotta. Sőtét csigalépcsők csavarodtak az emeletre, amelynek gangját dísztelen vaskorlát futotta végig... Egyáltalán a

Városháztér — már nincsen Budapesten. Ahol az volt, ma pompás palota áll és azok a házak, amelyek bekerítették, eltűntek... A kép közepén álló épület, a városháza együtt nőtt a várossal: 1688-ban, amikor 300 lélek élt a városban, kétablakos kis földszintes viskó volt; 1710-ben, amikor 2750-re szaporodott lakóinak száma — egyemeletes — kilencablakos, kistornyú ház lett belőle; 1767-ben már 13 ezer lélek lakta, akkor második emeletet kapott a ház és magasabb tornyot; végre 1844-ben, amikor már csaknem 75 ezer polgára volt Pestnek — ebből a képen látható kétemeletből három emeletes lett.

Jobbról, a templom előtt áll a régi szép Glöckelsberg-palota. Glöckelsbergi Dietrich János Henrik

tábornok — közkatonából lett azzá — 1697-ben vette az üres telket, mindjárt épített is rá, mindjárt bele is ment, s alig hogy benne lakott, kitört a Rákóczi szabadságharc, ő maga hadbavonult, hogy azt letörje, s mikor otthagyta a fogát, özvegye kezéből másokéba került, míg aztán 1755-ben a piaristák szerezték meg s az övéik volt 1913-ig, amikor lebontották.

A városháza mögött állottak Pest legrégebb házai.

dísztelenség jellemezte a házakat, szörnyű egyhangúság és mégis azokban a dísztelen, egyhangú sötét házakban milyen boldogan éltek az emberek...

A képen láthatók kettője létezik ma is. Jobbról a főplébánia templom, balról pedig a Kígyó-utca, melyet meghagytak ott, ahol volt.

Hová lett az a tér, amelyen valamikor a nagy mozgalmak játszottak le. Az akkoriban országos jelentőségű nagy vásárokat itt tartották, amikor messze-földről jött kalmárok vásárlókkal alkudoztak. Feltámadáskor embertömegek ájtatoskodtak s borultak itt le az Ur Testének imáadására. Reggel, délben nagy gyerekrajok árasztották el, amikor a kegyes piarista atyák diákjai siettek be az iskola falai közé, vagy siettek onnan haza, ki erre, ki arra... Karácsony évadján, mintha megmozdultak volna a távoli hegyek fenyves erdei és lejöttek s kis erdővé változtatták a hatalmas tért, amíg széjjel nem hordták a szeretet nevében, hogy aztán a legmelegebb estéjén az évnek — az Ujszülött üdvözlésére kigyúljanak, ragyogjanak...

Hová lett annak a térnek a csodálatos hangulata? Eltűnt, mint eltűnik a tavalyi hó.

Ma a piaristák új palotájának tömbje áll a helyén. Gazdagságának méltóságával folytatja rendeltetésének nagyszerű művét ott, — ahol abban a szép, egy-

szerűségében is gyönyörű főúri palotában abbanhagyta...

A főplébánia templom — a mélybe került. Gyönyörű csúcsíves szentélye elvesztette régi képét. Legújabbban azonban lebontják a hozzátapadt kis házakat s ezzel a templom kiszabadul abból a zsufolt környezetből, amelyben állt. A piarista palota túlsó oldalán még új, de szépen gondozott park közepén áll Erzsébet királyné szobra.

A Kígyó-utca pedig pazar fényes utcája a Belvárosnak. Az új Budapestet reprezentálja.

